

Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпровської обласної ради»

Кафедра соціально-гуманітарної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

І.М.Безена
«23» вересня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1.2. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія

Дніпро, 2019

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України та української культури» для студентів, які навчаються на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти, за спеціальністю 053 «Психологія».

Розробник: Карпань І. С., доцент кафедри соціально-гуманітарної освіти, кандидат філософських наук.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціально-гуманітарної освіти

Протокол від «23» вересня 2019 року №1.

Завідувач кафедри
соціально-гуманітарної освіти

І.М.Безена

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни*
Кількість кредитів ЄКТС на рік – 3	05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність: 053 «Психологія» Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Заочна форма навчання
Загальна кількість годин на рік – 90		Нормативна
		Рік підготовки
Модульних контролів 1		Семестр – 1
		Лекції – 4 год.
		Практичні заняття – 4 год.
		Самостійна робота – 82 год., в т.ч підготовка до аудиторних занять – 20 год., до контрольних заходів – 6 год.; опрацювання розділів програми, що не викладаються на аудиторних заняттях – 56 год.
	Форма підсумкового контролю: <i>залік</i>	

* Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 1/9

2. Заплановані результати навчання

Мета, завдання і предмет дисципліни. «Історія України та української культури» є нормативною навчальною дисципліною в усіх ВНЗ України. Її засвоєння передбачає усвідомлення та осмислення майбутніми фахівцями основних етапів історії України, особливостей культурного розвитку в різні історичні періоди, набуття навичок роботи з різними джерелами та критичного осмислення документів.

Особливістю курсу «Історія України та української культури» є хронологічно-послідовне вивчення етнічного, державно-політичного, соціально-економічного, духовного та культурного розвитку українського народу з урахуванням дисциплін суспільно-історичного, політичного, філософського та культурного профілів у контексті світової історії.

Мета викладання дисципліни:

- вироблення навичок аналізу й узагальнення історичного матеріалу за певним алгоритмом, уміння давати оцінку найважливіших подій та явищ української історії у розрізі світової історії; відображення певних процесів в українській культурі, порівнювати історичні події, орієнтуватися в періодизації історії, формувати здатність знаходити необхідну інформацію, критично її аналізувати незалежно від періоду; використовувати отримані знання для прогнозування суспільних процесів;

- ознайомлення студентів з особливостями, векторами та формами етнокультурного розвитку українського народу в різні історичні періоди; виокремлення різноманітних явищ і процесів культурного життя в минулому та визначення зв'язку із процесами у сучасному культурному житті України.

Предмет дисципліни: закономірності складного та багатогранного історично-культурного процесу становлення українського народу, роль об'єктивного і суб'єктивного факторів в історії суспільного прогресу; різнобічні погляди на дії, їх наслідки та характеристики визначних історичних осіб, дослідження інваріантних смислів, які породжені творчою активністю українського етносу і наповнюють його буття.

«Історія України та української культури» сприяє оволодінню навичками і методами наукової полеміки, логіки і етики, вміння аргументовано, переконливо викласти власні погляди, відстоювати свою позицію.

Дисципліна сприяє оволодінню навичками роботи з різними джерелами інформації, періодичними виданнями, здійснювати пошук історичної інформації з відповідної проблематики, систематизувати матеріал, робити самостійні аналізи і узагальнення, користуватися сучасними підходами до вивчення історично-культурної спадщини країни.

Завдання вивчення дисципліни: об'єктивно вивчати явища та процеси в історії країни через формування історичного мислення, вироблення навичок науково-історичного аналізу, розпізнавання закономірностей історичного процесу, суспільно-політичного і етнокультурного життя України.

Дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей:**

- вміння студентів самостійно і об'єктивно оцінювати життя та здобутки діячів минулого, знання з новітньої історії та сучасності для орієнтації і у суспільно-політичних, культурних процесах;

- вміння студентів орієнтуватися в історичному просторі, співвідносити розвиток історичних явищ і процесів з географічним положенням країн та природними умовами;

- здатність розуміти основні шляхи етногенезу української нації;

- застосування набутих знань для розвитку особистості, знаходити шляхи розв'язання складних проблем, що виникають перед людиною і перед суспільством;

- здатність приймати рішення, обирати стратегію рішень відповідно до історичних надбань українського народу,

- уміння здобувати, критично осмислювати і використовувати різноманітну інформацію із різних джерел;

- здатність до навчання протягом усього життя;

Програмні результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця з навчальної дисципліни «Історія України та української культури» студент **повинен знати:**

- першоджерела та найважливіші писемні пам'ятки;
- історіософські концепції щодо формування та розвитку українського етносу;
- основні закономірності, суть і наслідки етапів і процесів українського державотворення;
- історичні особливості пошуку оптимальних моделей будівництва незалежної України;
- процес формування та розвиток історико-етнографічних регіонів України;
- історичні процеси в міграційних та еміграційних явищах України;
- історію формування діяльності громадських, культурологічних, освітніх, політичних організацій українського народу;
- еволюцію, закономірність, ефективність розвитку державності України;

Відповідно до освітньо-професійних програм з навчальної дисципліни «Історія України та української культури» студент **повинен уміти:**

- за результатами аналізу історичних джерел та історіографічної літератури визначати періоди, закономірності формування та розвитку етнополітичних процесів в Україні;
- аналізуючи сучасні документи та історичні документи, визначати особливості сучасного соціально-політичного розвитку українського суспільства та його перспективу;
- здійснювати порівняльний і глибинний аналіз історичних подій та явищ;
- розуміти взаємозв'язки минулого, сучасного і майбутнього;
- смислювати та засвоювати історичний досвід;
- здійснювати історичний аналіз подій української культур і виокремленні специфічних особливостей основних етапів еволюції та розвитку української культурологічної думки;
- розкривати професійні та морально-естетичні тенденції у творчості найвизначніших представників української культури та історичне значення створених ними цінностей для подальшого розвитку світової культури.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Землі України до ХХ століття

ТЕМА 1. ДОСЛОВ'ЯНСЬКІ НАРОДИ НА ТЕРИТОРІЇ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ. ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Прадавнє населення України. Кам'яний вік. Трипільська протоцивілізація (V–III тис. до н.е.). Бронзова доба (II–I тис. до н.е.): активізація міграційних процесів, посилення міжплеменних контактів. Рання залізна доба (I тис. до н.е. –

поч. I тис. н.е.). Кіммерійці. Скіфи. Грецька колонізація Північного Причорномор'я. Сармати. Таври. Готи. Гуни. Формування ареалу та етнічного типу автохтонного населення. Відокремлення східних слов'ян. Наявність інформації щодо слов'ян у творах античних візантійських, готських, франкських, арабських авторів. Союзи та надсоюзи східнослов'янських племен. Куявія, Славія, Артанія. Венеди (венети), склавини (славини). Антська держава.

ТЕМА 2. КИЇВСЬКА РУСЬ (IX–XII ст.). КУЛЬТУРА КИЇВСЬКОЇ РУСІ

Соціально-економічні і політичні фактори об'єднання слов'ян. Теорії походження Київської Русі. Основні етапи розвитку державності: об'єднання земель і племен східних слов'ян, піднесення та розквіт, політична роздрібненість. Внутрішні і зовнішні фактори розвитку Київської держави за князювання Олега, Ігоря, Ольги, Святослава. Стосунки з кочовиками. Військові походи князів. Розширення кордонів Руської держави. Етнічні процеси в Київській Русі. Соціально-економічний розвиток. Русь і Візантія. Хрещення Русі та його історичне значення. Володимир Великий і Ярослав Мудрий. Київська митрополія. «Правда Ярослава». Міжнародні зв'язки. Причини ослаблення влади київських князів. Володимир Мономах і його боротьба за єдність держави. Державний розпад Київської Русі. Любецький з'їзд (1097 р.). Місце та роль Київської Русі в історії Європи.

Господарські заняття та особливості побуту. Виникнення писемності. Особливості давньоруської писемно-літературної мови. Роль релігії і церкви в поширенні освіти. Наукові знання. Філософська думка. Переписування книг. Розвиток перекладної та оригінальної літератури. Жанри: повчальна, паломницька проза, агіографія, літописання, героїчний епос. Особливості давньоруського мистецтва: архітектурні пам'ятки, монументальне мистецтво, іконопис, книжкова мініатюра. Прикладне мистецтво: церковне і народне. Музика. Театральні видовища. Історичне значення культури Київської Русі.

ТЕМА 3. РУСЬ-УКРАЇНА У ПЕРІОД ПОЛІТИЧНОЇ РОЗДРОБЛЕНОСТІ. ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА

Політичний і соціально-економічний розвиток давньоруських князівств наприкінці XII – 1-ї трет. XIII ст. Боротьба за Київ. Перші літописні згадки про Русь-Україну. Форми земельної власності. Соціальна структура населення. Культура Русі-України періоду феодальної роздробленості.

Економічне і політичне зростання Галицького, Волинського князівств. Внутрішня і зовнішня політика Ростиславичів. Ярослав Осмомисл. Протистояння експансії польських і угорських феодалів. Роман Мстиславович як творець Галицько-Волинської держави. Соціально-економічний розвиток та суспільно-політичний устрій Галицько-Волинського князівства. Виникнення і зростання міст. Боротьба Русі проти монголо-татарської навали. Зовнішня політика Данила Галицького. Історичне місце й роль Галицько-Волинського князівства у розвитку українського народу, його державності, культурної спадщини.

ТЕМА 4. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ ПІД ВЛАДОЮ ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ (XIV – сер. XVI ст.). ЕВОЛЮЦІЯ КОЗАЦТВА ТА ФОРМУВАННЯ ЗАПОРІЗЬКОЇ СІЧІ

Зростання політичної могутності Великого князівства Литовського. Гедимін, Ольгерд, боротьба за руські землі. Українські землі у складі Великого князівства Литовського: етапи інкорпорації. Соціально-економічний розвиток українських земель у другій половині XIV–XVI ст. Литовські статuti. Польська експансія на українські землі (кінець XIV – середина XVI ст.). Включення Буковини до складу Молдавського князівства, Закарпаття під владою Угорщини. Турецько-татарські напади на Україну. Завоювання Туреччиною Молдавського князівства з Буковиною та Бессарабією. Захоплення Чернігівсько-Сіверської землі Московською державою. Польсько-литовські унії XIV–XV ст. Кревська унія. Наступ католицизму. Люблінська унія. Створення Речі Посполита. Система управління українськими землями у складі Речі Посполитої. Полонізація українських земель. Посилення соціально-економічного і національно-релігійного гніту. Українські православні братства. Культура України в XV – першій половині XVII ст. Український Ренесанс. К.Острозький і його роль у відродженні української культури. Берестейська унія 1596 р. Виникнення козацтва: історичні передумови, джерела формування. Концепції походження козацтва. Характерні риси та особливості українського козацтва: етнічний склад, побут, звичаї, заняття, традиції. Дмитро Байда-Вишневецький. Іван Підкова. Запорозька Січ та її роль в історії українського народу. Формування реєстрового козацтва.

ТЕМА 5. НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНИЙ РУХ У 2-Й ПОЛОВИНІ XVI – сер. XVII ст. ГЕТЬМАНСТВО БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Козацько-селянські повстання кінця XVI ст. Політика Петра Конашевича-Сагайдачного. Повстання 20-30 рр. XVII ст. Ординація 1638 р. Причини, характер, рушійні сили середини української національної революції XVII ст. Мета повстанців. Богдан Хмельницький. Основні періоди війни. Перші перемоги. Зборівський договір. Молдавські походи. Битва під Берестечком. Білоцерківський договір. Розгром польського війська під Батогом, бої під Монастирищем і Жванцем. Україно-московські переговори. Переяславська рада. „Березневі статті”. Їх оцінка сучасною історіографією. Виникнення Козацької держави, її територія та адміністративно-територіальний устрій. Органи влади. Господарсько-фінансова політика, дипломатична діяльність. Збройні сили. Віленська угода. Нова коаліція України з Семиградом, Швецією та Бранденбургом у війні з Польщею. Смерть Б. Хмельницького.

ТЕМА 6. КУЛЬТУРНІ ПРОЦЕСИ УКРАЇНИ В XIV – 1-ПОЛ. XVII СТ.

Діалог та взаємодія національних культур у ВКЛ та речі Посполитій. Етноконфесійна ситуація. Українська культура в боротьбі за православну духовність і національну ідентичність. Берестейська унія 1596 р. Православні братства. Формування освітньої системи. Києво-Могилянська колегія. Лексикографічні праці. Друкарство та його значення. Діяльність І. Федорова. Полемічна публіцистика (С. Оріховський, Г. Смотрицький, С. Зизаній, І. Вишенський). Віршування, драматичні жанри.

ТЕМА 7. КОЗАЦЬКЕ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ, СТАНОВИЩЕ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ, КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVII-XVIII СТ.

Україна після Б.Хмельницького. Руїна. Доба гетьмана Івана Мазепи. Козацька Конституція 1710 р. Діяльність П.Орлика в еміграції. Обмеження та ліквідація козацько-гетьманської державності у XVIII ст. Знищення Запорозької Січі. Правобережна Україна у складі Речі Посполитої. Коліївщина.

ТЕМА 8. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У XIX СТ. НАЦІОНАЛЬНЕ ВІДРОДЖЕННЯ. УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА XIX СТ.

Поділ Речі Посполитої і Україна. Адміністративно-територіальний устрій Наддніпрянської України. Соціально-економічний розвиток українських земель у складі Російської імперії. Скасування кріпосного права 1861 р. Модернізаційні реформи 2-ї пол. XIX ст. Українське національне відродження. «Південне товариство», «Товариство об'єднаних слов'ян», «Кирило-Мефодіївське товариство». Т.Г.Шевченко. Русифікаторська політика царизму. Циркуляр П.Валуєва 1863 р. та «Ємський указ» 1876 р. Активізація національного руху. Журнал Київська Громада. В.Антонович, П.Чубинський. Журнали «Громада», «Основа», «Киевская старина». Суспільно-політичні рухи, перші політичні партії. Територія, населення і адміністративний устрій західноукраїнських земель – Північної Буковини, Східної Галичини, Закарпаття. Соціально-економічна політика Австрійської монархії. Суспільно-політичний рух. «Руська трійця». М.Шашкевич, Я.Головацький, І.Вагилевич. «Русалка Дністрова». Скасування кріпацтва в Австрійській державі. «Головна Руська Рада». «Весна народів» в Європі та її вплив на розвиток національного руху в Україні. «Руський собор». Револьюційні події в Закарпатті та Північній Буковині. Культурно-просвітницькі та політичні організації. Перетворення «українства» з культурно-етнічної в політичну категорію. Формування національної еліти. Культурно-мистецькі салони. Зародження фольклористики. Історичні дослідження (Д.Бантиш-Каменський, М.Маркович, П.Куліш). Освіта. Перші університети. Поява інтелігенції. Народництво. Культурно-політичні процеси в Галичині і Закарпатті. Мовне питання (І.Срезневський, І.Войцехович). Формування національних образів українського життя в художній літературі (М.Гоголь, Т.Шевченко, Марко Вовчок. Г.Квітка-Основ'яненко, Панас, Мирний. І.Нечуй-Левицький, І.Франко). Українське мистецтво. Архітектура. Стиль модерн (В.Городецький, Г.Гай, О.Бекетов, В.Кричевський, К.Жуков). образотворче мистецтво. Монументальний історичний, пейзажний, жанровий та портретний живопис (С.Васильківський, І.Іжакевич. О.Мурашко, І.Труш). Художники-експресіоністи (О.Богомазов). скульптура (М.Паращук. О.Архипенко, І.Кавалеридзе). Товариство пересуваних художніх виставок (1870). Музичне мистецтво (М.Лисенко. М.Леонтович, С.Людкевич). український театр. Перехід від аматорського до професійного театру (І.Котляревський, Г.Квітка-Основ'яненко, М.Кропивницький, І.Карпенко-Карий).

Змістовий модуль 2. Новітня історія України

ТЕМА 1. УКРАЇНА НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.

Соціально-економічний розвиток України на початку ХХ ст. Функціонування українських політичних партій: їх програми та політична спрямованість. Діяльність загальноросійських партій в Україні та їх ставлення до національного й аграрного питань. Революційні події в Україні в 1905–1907 рр. «Українське питання» в діяльності Державних Дум. Газети: «Громадська думка», «Рада». Політичне становище в Україні після революції 1905–1907 рр. Аграрна політика П.А.Столипіна та її запровадження в Україні: економічні, соціальні, політичні наслідки. Західноукраїнські землі під владою Австро-Угорської імперії в 1900–1917 рр. Міжнаціональні відносини. Січовий рух у Галичині. «Січ», «Сокіл», «Пласт». Передвоєнна політична криза. Причини і характер Першої світової війни. Україна в планах монархічних режимів Німеччини, Австро-Угорщини, Росії. Політичні течії і партії в умовах війни. «Спілка визволення України». Головна Українська Рада. Участь українських січових стрільців у війні. Антивоєнні виступи населення України. Соціально-економічне і політичне становище українських земель в роки Першої світової війни. Україна – арена воєнних дій. Господарська розруха.

ТЕМА 2. УНР. ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ. УКРАЇНСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ У 1918–1920 РР.

Лютнева революція в Росії, її вплив на Україну. Проголошення автономії України. УНР в кінці 1917 р. Всеукраїнський з'їзд Рад. Проголошення радянської влади в Україні. Крути. IV Універсал ЦР, проголошення незалежності УНР. Брестський мир і Україна; відновлення влади ЦР. Криза ЦР навесні 1918 р. Гетьманський переворот. Українська держава гетьмана Павла Скоропадського. Утворення Директорії, її склад. Падіння Гетьманщини. Відновлення УНР. Соціальні програми Директорії. Революційні події у Західній Україні. Проголошення ЗУНР. Акт Злуки 22 січня 1919 р. Об'єднання українських земель. Селянський повстанський рух. Варшавський договір поляків і С. Петлюри. Встановлення радянської влади в Україні. Основні уроки Української національної революції.

ТЕМА 3. УКРАЇНА В УМОВАХ УТВЕРДЖЕННЯ ТОТАЛІТАРНОГО РЕЖИМУ: 20-30-ТІ РР. ХХ ст.

Міжнародна діяльність УСРР на початку 20-х рр. Соціально-економічне і політичне становище України. Перехід до НЕПу. Голод 1921–1923 рр. в Україні: причини і наслідки. Створення СРСР і Україна. Політика коренізації, її особливості та наслідки. Досягнення і прорахунки українізації. Згортання українізації. Перші репресії в Україні. Індустріалізація. Колективізація. Перші п'ятирічки. Голодомор 1932–1933 рр. Тотальні репресії у 30-х рр. «Розстріляне відродження». Західноукраїнські землі в складі Румунії, Польщі, Чехословаччини. Створення та діяльність ОУН в 20-30 рр.

ТЕМА 4. УКРАЇНА У РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Українське питання напередодні війни. Проголошення незалежності Карпатської України. Пакт Ріббентропа-Молотова. Початок Другої світової війни. Вступ Червоної Армії на територію Західної України. Радянська Західної України. Напад Німеччини на СРСР. Проголошення 30.06.1941 р.

незалежності України. Воєнні операції 1941–1942 рр. Окупаційний режим в Україні. Радянські партизанський рух. Діяльність ОУН на окупованих землях. Українська Повстанська Армія у 1942–1944 рр. Завершення боїв за Україну восени 1944 р. Вклад українського народу в розгром нацистської Німеччини. Міжнародна діяльність УРСР у післявоєнний період. Повоєнні адміністративно-територіальні зміни. Операція «Вісла». Відбудовчі процеси господарства їх особливості та наслідки. Голод 1946–1947 рр. Радянізація Західної України.

ТЕМА 5. ПРОГОЛОШЕННЯ ТА РОЗБУДОВА НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ (1991–2001 РР.). УКРАЇНА В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Національне пробудження українського народу. Викриття злочинів тоталітаризму. Формування громадських організацій. «Товариство української мови». Народний Рух України та його роль у пробудженні національної свідомості. Реформа виборчої системи. Прийняття Декларації про державний суверенітет. Курс на утворення самостійної держави. Проголошення Акту незалежності України. Референдум і вибори Президента. Державна символіка. Стартові умови розгортання державотворчого процесу, становлення владних структур. Труднощі творення економіки. Прийняття Конституції. Характерні риси релігійного життя. Україна на початку третього тисячоліття: досягнення і проблеми. Сучасний стан соціально-економічного розвитку держави. Зовнішня політика.

ТЕМА 6. ПРОГОЛОШЕННЯ ТА РОЗБУДОВА НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ (1991-2001 РР.). УКРАЇНА В СУЧАСНОМУ СВІТІ.

УРСР на завершальному етапі системної кризи СРСР. Початок національно-державного відродження України. Референдум 1991р. Україна – незалежна держава. Прийняття Української Конституції 1996 р. Відносини України з державами СНД. Альтернативні варіанти геополітичної орієнтації України. Україна на початку третього тисячоліття: досягнення і проблеми.

ТЕМА 7. СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА У КОНТЕКСТІ СВІТОВОЇ КУЛЬТУРИ

Культурні процеси в Україні після здобуття незалежності. Основи законодавства про культуру, мову, освіту. Входження України до єдиного європейського освітнього простору. Культурно-мистецькі товариства. Зміцнення зв'язків співробітництва України з іншими державами. Постсучасний стан розвитку культури в умовах мультикультуризму. Проблеми національно самоідентифікації українців. Сучасний літературний процес. Проведення музичних конкурсів і фестивалів. Проблеми розвитку української культури на сучасному етапі. Необхідність реформування культурної політики. Українська культура – самобутнє явище світової культури.

4. Тематичний план

№ з/п	Тема	Всього, год.	В тому числі		
			Аудиторні заняття, год.		Самостійна робота, год.*
			Лекції	Практичні (семінарські)	
Змістовий модуль 1. Давня історія України					
1.1	Дослов'янські народи на території сучасної України. Історичні витоки формування українського народу.	7			7
1.2	Київська Русь (IX-XII ст.). Культура Київської Русі	5	1		4
1.3	Русь-Україна у період політичної роздробленості. Галицько-Волинська держава.	5			5
1.4	Українські землі під владою іноземних держав (XIV-сер. XVI ст.). Еволюція козацтва та формування Запорозької Січі.	5			5
1.5	Національно-визвольний рух у другій половині XVI- середині XVII ст. Гетьманство Богдана Хмельницького.	5		2	3
1.6	Культурні процеси України в XIV-першій пол. XVII ст.	6			6
1.7	Козацьке державотворення, становище українських земель, культурне життя у другій половині XVII-XVIII ст.	6		2	4
1.8	Українські землі у XIX ст. Національне відродження. Українська культура XIX ст.	6	1		5
Змістовий модуль 2. Сучасна історія України					
2.1	Україна на початку XX ст.	7			7
2.2	УНР. Відродження української державності. Українська революція у 1918-1920 рр.	6	1		5
2.3	Україна в умовах утвердження тоталітарного режиму: 20-30-ті рр. XX ст.	6	1		5
2.4	Україна у роки Другої світової війни	6			6
2.5	Україна у 1950-1980-х рр. Специфіка національно-культурного процесу України у XX ст.	7			7
2.6	Проголошення та розбудова незалежної української держави (1991-2001 рр.). Україна в	7			7

	сучасному світі.				
2.7	Сучасна українська культура у контексті світової культури	6			6
Всього:		90	4	4	82

* *Опрацювання розділів програми, що не викладаються на аудиторних заняттях становить 56 год. самостійної роботи*

5. Лекції

№ теми	Тема	Обсяг, годин
1.2	Київська Русь (IX-XII ст.). Культура Київської	1
1.8	Українські землі у XIX ст. Національне відродження. Українська культура XIX ст.	1
2.2	УНР. Відродження української державності. Українська революція у 1918-1920 рр.	1
2.3	Україна в умовах утвердження тоталітарного режиму: 20-30-ті рр. XX ст.	1
Всього:		4

6. Практичні (семінарські) заняття

№ теми	Тема	Обсяг, годин
1.5	Національно-визвольний рух у другій половині XVI- середині XVII ст. Гетьманство Богдана Хмельницького	2
1.7	Козацьке державотворення, становище українських земель, культурне життя у другій половині XVII-XVIII ст.	2
Всього:		4

7. Самостійна робота

Самостійна робота є основним засобом засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять за завданнями та під методичним керівництвом і контролем науково-педагогічного працівника без його прямої участі.

Критеріями оцінки результатів самостійної роботи студента є: рівень засвоєння студентом навчального матеріалу; вміння використовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань; сформованість загальнонавчальних умінь; обґрунтованість і чіткість викладу відповіді; оформлення матеріалу відповідно до вимог; рівень самостійності при виконанні роботи.

№ теми	Назва теми та окремих питань з неї, винесених на самостійне вивчення	Обсяг, годин
1.1	<p>Дослов'янські народи на території сучасної України. Історичні витоки формування українського народу.</p> <p>Прадавнє населення України. Кам'яний вік: палеоліт, мезоліт. Неолітична революція: перехід від привласнюючих до відтворюючих форм господарювання, приручення тварин, керамічний посуд.</p> <p>Мідний вік (енеоліт): металеві вироби, матриархат, сусідська община, розвиток орного землеробства і скотарства, перші ремесла.</p> <p>Перші слов'янські археологічні культури.</p> <p>Союзи та надсоюзи східнослов'янських племен. Куявія, Славія, Артанія. Венеди (венети), склавини (славини).</p> <p>Особливості слов'янської міфомоделі. Поєднання «світського» і «священного» у слов'янському язичництві.</p>	7
1.3	<p>Русь-Україна у період політичної роздробленості. Галицько-Волинська держава.</p> <p>Галицько-Волинська держава: соціально-економічний розвиток, політичний устрій, зовнішня політика. Особливості культури часів феодальної роздробленості. Культура Галицько-Волинського князівства. Історичне місце й роль Галицько-Волинської держави у розвитку українського народу, його державності.</p>	5
1.4	<p>Українські землі під владою іноземних держав (XIV-сер. XVI ст.). Еволюція козацтва та формування Запорозької Січі.</p> <p>Зростання політичної могутності Великого князівства Литовського. Гедимін, Ольгерд, боротьба за руські землі. Українські землі у складі Великого князівства Литовського: етапи інкорпорації. Соціально-економічний розвиток українських земель у другій половині XIV-XVI ст. Литовські статuti. Польська експансія на українські землі (кінець XIV - середина XVI ст.). Включення Буковини до складу Молдавського князівства, Закарпаття під владою Угорщини. Турецько-татарські напади на Україну. Завоювання Туреччиною Молдавського князівства з Буковиною та Бессарабією. Захоплення Чернігівсько-Сіверської землі Московською державою. Польсько-литовські унії XIV-XV ст. Кревська унія. Наступ католицизму. Люблінська унія. Створення Речі Посполита. Система управління українськими землями у складі Речі Посполитої. Полонізація українських земель. Посилення соціально-економічного і національно-релігійного гніту. Українські православні братства. Культура України в XV - першій половині XVII ст. Український Ренесанс. К. Острозький і</p>	5

	<p>його роль у відродженні української культури. Берестейська унія 1596 р.</p> <p>Виникнення козацтва: історичні передумови, джерела формування. Концепції походження козацтва. Характерні риси та особливості українського козацтва: етнічний склад, побут, звичаї, заняття, традиції. Дмитро Байда-Вишневецький. Іван Підкова. Запорозька Січ та її роль в історії українського народу. Формування реєстрового козацтва.</p>	
1.6	<p>Культурні процеси України в XIV-першій пол. XVII ст.</p> <p>Сутність гуманізму XIV-XVII ст. Специфіка розвитку української культури в умовах впливу литовської і польської культур. Характерні особливості українського бароко та його прояви в літературі та мистецтві. Літературні жанри. Значення книгодрукування.</p> <p>Роль православних церковних братств у розвитку української освіти. Навчальні заклади та напрямки їх діяльності. Роль козацтва у культурному процесі в Україні XIV-XVII ст.</p>	6
2.1	<p>Україна на початку XX ст.</p> <p>Соціально-економічний розвиток України на початку XX ст. Національний рух в Україні на початку XX ст. Україна в роки першої російської революції 1905-1907 рр. Україна в роки третьочервневої монархії (серпень 1907-липень 1914 р.). Західноукраїнські землі на початку XX ст. Українські землі в роки Першої світової війни.</p>	7
2.4	<p>Україна у роки Другої світової війни.</p> <p>Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Пакт Ріббентропа-Молотова. Вхідження західноукраїнських земель до складу СРСР. Напад Німеччини на СРСР, невдачі Червоної армії в боях на території України 1941-1942 рр. Встановлення фашистського окупаційного режиму. Радянський партизанський рух на окупованій території України. Збройна боротьба формувань ОУН-УПА в 1941-1944 рр. Визволення України. Зовнішньополітична діяльність УРСР. Відбудовчі процеси господарства, їх особливості та наслідки.</p>	6
2.5	<p>Україна у 1950-1980-х рр. Специфіка національно-культурного процесу України у XX ст.</p> <p>Соціальні та духовні зміни в Україні на поч. XX ст. Політика Центральної ради в галузі культури. Українське мистецтво – формотворчий чинник української нації. Модернізм у літературі (Леся Українка, М.Коцюбинський. В.Винниченко, В.Стефаник). Живопис: реалізм художників старшого покоління (М.Пимоненко, М.Самокиш); творчість митців західноєвропейського спрямування (О.Мурашко, М.Бойчук. І.Падалка, Г.Нарбут). Театральне (М.Садовський. П.Саксаганський, Г.Юра) та музичне</p>	7

	мистецтво (М.Лисенко, Л.Ревуцький. М. Леонтович. Г.Верьовка. Б.Лятошинський. М.Вериківський). Діяльність наукових та навчальних закладів, преса, радіо, театр, образотворче мистецтво, кіно у роки Другої світової війни. Негативні явища у культурному розвитку України у роки «застою».	
2.6	Проголошення та розбудова незалежної української держави (1991-2001 рр.). Україна в сучасному світі. УРСР на завершальному етапі системної кризи СРСР. Початок національно-державного відродження України. Референдум 1991р. Україна – незалежна держава. Прийняття Української Конституції 1996 р. Відносини України з державами СНД. Альтернативні варіанти геополітичної орієнтації України. Україна на початку третього тисячоліття: досягнення і проблеми.	7
2.7	Сучасна українська культура у контексті світової культури Історичні обставини розвитку культури в Україні з 90-х рр. ХХ ст. Розвиток освіти на сучасному етапі. Національна культура в умовах мультикультуризму. Розвиток літератури. Конкурси та фестивалі в Україні на сучасному етапі. Розвиток сучасного театрального мистецтва. Проблеми розвитку української культури на сучасному етапі.	6
Всього:		56

8. Методи навчання

Лекція, семінари, самостійна робота, робота з книгою, методи демонстрацій та ілюстрацій, проблемного навчання, кейс-методи

9. Методи контролю

Поточний контроль: перевірка конспектів, тестування та самоаналіз, проведення експрес-опитування (письмових та усних) за конкретними питаннями, проблемами, темами курсу, самооцінка на практичних заняттях.

Підсумковий контроль – залік за сумою балів самостійної і практичної роботи.

10. Розподіл балів, що отримують студенти

Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Сума
Самостійна робота	Практична робота	Самостійна робота	Практична робота	
25	25	25	25	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
84-89	B	добре	
74-83	C		
65-73	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F*	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

* – оцінка F виставляється тільки за результати складання заборгованості комісії.

Накопичення балів студентами відбувається у період вивчення дисципліни на підставі оцінки самостійної роботи студента, а також проведення викладачем двох основних видів контролю: поточного (перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу в обсязі певної теми чи окремого розділу) та підсумкового (перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу по завершенню курсу).

11. Критерії оцінювання знань, умінь та навичок студентів

Контроль та перевірка самостійної роботи студентів передбачає виконання тестових завдань в кінці кожного змістового модулю. Максимальна кількість за курс становить 50 балів.

Тестування за допомогою закритих питань.

Тест містить 50 питань, до яких подано 4 варіанти передбачуваних відповідей, одна з яких вірна.

Оцінка правильної відповіді на кожен з них 0,5 бала, оцінка неправильної відповіді – 0 балів.

Максимальна кількість за практичні (семінарські) заняття складає 50 балів.

Конспект – до 5 балів

Конспект лекцій-скетчноутінг – до 10 балів

Колоквіум – до 25 балів:

21–25 б. – надано повну, розгорнуту відповідь на поставлені запитання, показана сукупність усвідомлених знань про об'єкт, що виявляється у вільному оперуванні поняттями, умінні виділити суттєві і несуттєві його ознаки, причинно-наслідкові зв'язки. Студент демонструє глибокі і міцні знання

матеріалу за поставленими питаннями, вичерпно і послідовно, грамотно і логічно його викладає.

15–20 б. – надано повну, розгорнуту відповідь на поставлені запитання, показана сукупність усвідомлених знань про об'єкт, доказово розкрито основні положення дисципліни; у відповіді простежується чітка структура, логічна послідовність, розкриває сутність понять, теорій, явищ. Студент твердо знає матеріал за заданими питаннями, грамотно і послідовно його викладає, але допускає несуттєві неточності в визначеннях.

10–14 б. – надано повну, але недостатньо послідовну відповідь на поставлене запитання, але при цьому показано вміння виділити суттєві і несуттєві ознаки і причинно-наслідкові зв'язки. Відповідь логічна і викладена із застосуванням відповідної термінології. Студент володіє знаннями тільки за основним матеріалом, але не знає окремих деталей і особливостей, допускає неточності і відчуває труднощі з формулюванням визначень.

6–9 б. – наведено недостатньо повну і недостатньо розгорнуту відповідь. Логіка і послідовність викладу мають порушення. Допущені помилки в розкритті понять, уживанні термінів. Студент не здатний самостійно виділити суттєві і несуттєві ознаки і причинно-наслідкові зв'язки. Студент може конкретизувати узагальнені знання, довівши на прикладах їх основні положення тільки за допомогою викладача. Студент знає тільки окремі моменти, що відносяться до заданих питань, слабо володіє понятійним апаратом, порушує послідовність у викладі матеріалу.

2–5 б. – надано неповну відповідь, що показує розрізнені знання за темою питання з істотними помилками у визначеннях. Присутні фрагментарність, нелогічність викладу. Студент не усвідомлює зв'язок даного поняття, теорії, явища з іншими об'єктами дисципліни. Відсутні висновки, конкретизація і доказовість викладу. Мова неграмотна. додаткові і уточнюючі питання викладача не призводять до корекції відповіді того, хто навчається не тільки на поставлене питання, але і на інші питання теми.

1 б. – не отримано відповіді з базових питань дисципліни.

0 б. – на колоквиум не з'явився

Усна відповідь студента – до 2 балів

2 б. отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу;

1,5 б. отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов'язкову літературу;

1 б. отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки;

0,5 б. отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми;

0 б. отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Доповнення відповіді:

1 б. отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, навели власні аргументи щодо основних положень даної теми;

0,5 б. отримують студенти, які виклали матеріал із зазначеної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з даної теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до доповідача:

1 б. отримують студенти, які своїм запитанням до доповідача суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми;

0,5 б. отримують студенти, які у своєму запитанні до доповідача вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається.

12. Залік

Оцінювання включає сумарне нарахування балів за роботу студентів під час практичних (семінарських) занять (до 50 балів), а також за результатами самостійної роботи (до 50 балів).

А 90-100 (відмінно)	Студент має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу, використовує філософську термінологію, вільно володіє понятійним апаратом, знає основні проблеми навчальної дисципліни, її мету та завдання; вміє працювати з навчальним матеріалом; має уявлення й усвідомлення про важливість вивчення дисципліни. Уміє правильно планувати свою самостійну роботу. Будує відповідь логічно, послідовно, розгорнуто, використовуючи відповідну термінологію. Не допускає помилок в усній та писемній формах мовлення.
В 82-89 (добре)	Студент має міцні ґрунтовні знання, вміє застосовувати їх на практиці; виконує практичну роботу без помилок, але може допустити неточності в формулюванні термінології, незначні мовленнєві помилки в наведених прикладах, окремі помилки при виконанні практичних робіт.
С 75-81 (добре)	Студент знає програмний матеріал повністю, має практичні навички зі вказаної дисципліни, але недостатньо вміє самостійно мислити, не може вийти за межі теми.
Д 67-74 (задовільно)	Студент знає основні теми курсу, має уявлення про спеціальність, але його знання мають загальний характер, іноді непідкріплені прикладами. При виконанні практичних завдань допускає помилки.

Е 60-66 (задовільно)	Студент має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні.
Фх 35-59 (незадовільно) з можливістю повторного складання	Студент має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Практичні навички на рівні розпізнавання.
Ф 1-34 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

13. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Науково-методичний комплекс дисципліни: конспекти лекцій, методичні вказівки та рекомендації, комп'ютерні презентації, ілюстративні матеріали

14. Основна і додаткова література

Основна література

1. Бойко О. Д. Історія України: Навч. посіб. – Київ: Видавничий центр «Академия», 2006.– 656 с.
2. Герегова С. В., Гуйванюк М. Р., Скорейко Г. М. Історія України з найдавніших часів до наших днів. Практикум для студентів неспеціальних факультетів. Навч. посібник. Третє видання, доповнене. З грифом МОНУ. Чернівці: ТОВ Видавництво «Наші книги», 2008. 336 с.
3. Герегова С. В., Мойсей А. А., Скрицька Н. В. Історія України та української культури: Навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. Чернівці, 2018. 255 с
4. Коцур А.П., Білецький Б.Ф., Коцур Г.Г. Історичні портрети державних та політичних діячів України. Навчально-методичний посібник. Київ-Переяслав-Хмельницький, 2004. 48 с.
5. Щербакова О.В. Історія України з середини XVII до кінці XIX ст.: Навч.посіб. – Дніпропетровськ,2004. – 176 с.

Додаткова література

1. Енциклопедія українознавства . Загальна частини. – Київ: Наукова думка, 800 с.
2. Енциклопедія українознавства. Т. 1.; т.2. – Львів, Київ: Наукова думка,1993, 1994. – 400 с.; 405 с.

3. Енциклопедія історії України.Т.1:А–В . – Київ: Наукова думка,2005. – 688с.
4. Енциклопедія історії України.Т.2:Г–Д . – Київ: Наукова думка,2005. – 528с.
5. Енциклопедія історії України.Т.3:Е–Й . – Київ: Наукова думка,2005. – 672с.
6. Історія українського козацтва: Нариси у двох томах:Том 2/Редкол.:В.А.Смолій(відп. ред.) та ін. – Київ: Києво–Могилянська академія,2007.– 724с
7. Костомарів М. Історія України в життєписях визначніших її діячів. – Львів, 1918.– 439 с.
8. Костомаров М.І.Богдан Хмельницький: Історична монографія. – Дніпропетровськ: Січ, 2004.–843с.
9. Кривчик Г.Г.Українське село під владою номенклатури (60–80 – ті рр. ХХ ст.). – Дніпропетровськ: Вид. Дніпропетр. ун–ту, 2001 .–192 с.
10. Лазаренко А.І.Світло у вікнах: Життя видатних людей. – Київ: Літопис – ХХ,2000.–257с.
11. Сегійчук В.І. «Українізація Росії». Політичне ошуканство українців російською більшовицькою владою в 1923–1932 роках. – Київ: Українська видавнича спілка, 2000. – 336 с.
12. Сегійчук В.І. Національна символіка України. – Київ: Українська видавнича спілка, 2000.– 36 с.
13. Храбан І.А. Система європейської безпеки і напрями воєнно-політичної інтеграції України до її структур: Монографія. – К.: Варта, 2005.
14. Цвілюк С.А.Українізація України: Тернистий шлях національно–культурного відродження за доби сталінізму. – Одеса : Маяк, 2004 . – 200 с.
15. Чапленко В. Мовна політика більшовиків на Україні в 1950–60–их рр.: Дослідження й публіцистика. Чікаго: Український Публіцистично–Науковий Інститут,1974 . – 216с.
16. Шевцов В.Ю. Русь: Погляд з минулого в майбутнє. – Дніпропетровськ: Арт–Прес, 2003. – 168 с.

Інформаційні Інтернет-джерела

1. Библиотека он–лайн "Readbookz". Тексти навчальних посібників з курсу історія України – <http://readbookz.com/cat/32.html>.
2. Дніпровська обласна універсальна наукова бібліотека. Електронні каталоги –<http://www.lib.dp.ua/>.
3. Електронна бібліотека. – <http://izbornyk.org.ua/ukrmova/um40.htm>.
4. Електронна бібліотека Максима Мошкова. Монографії, авчальні посібники, довідники, словники, хрестоматії з курсу – <http://www.lib.ru>.
5. Електронна Інтернет – онлайн бібліотека студента UaRus – <http://studentbooks.com.ua>.
6. Електронна повнотекстова бібліотека "Ихтика". Тексти навчальних посібників з курсу – <http://ihtik.lib.ru>.

7. Козацькі літописи визвольної війни 1648–1654 рр. – www.ukrlib.com.ua/
8. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>
9. Національна парламентська бібліотека України – <http://nplu.kiev.ua>
10. Наукова бібліотека НаУКМА – <http://www.library.ukma.kiev.ua>.